

Bilag

Dato 16. februar 2015

NP/NCB

ESDH-sag:

BILAG

DS' arbejde med vidensdagsordenen på det sociale område

Bilag med baggrund, research og idékatalog til Rapport fra forprojektets arbejdsgruppe vedr. DS' arbejde med vidensdagsordenen

Bilag 1: Baggrund for vidensprojektet	2
Bilag 2: Hvad forstår vi nu ved vidensdagsordenen?.....	6
Bilag 3: Kortlægning af forskellige aktørers positioner	10
Bilag 4: Andre organisationers tiltag.....	14
Bilag 5: Viden i praksis (FTF dokumentation nr. 3 – 2014)	17
Bilag 6: Arbejdsnotat fra arbejdsgruppen: Idékatalog med mulige projektidéer	24

Bilag 1: Baggrund for vidensprojektet

Vidensdagsordenen på det sociale område handler om at basere valg af sociale indsatser på viden. Dagsordenen, som er økonomisk og etisk begrundet, kommer i høj grad oppefra med et budskab om, at resultatet af den sociale indsats oftest er for usikker (eller direkte problematisk), og at indsatsen mangler et sikkert vidensgrundlag og afklaret metodevalg. Ofte sammenlignes der med sundhedsvæsnets tradition for at arbejde med eksplicite evidensbaserede metoder, og det formuleres som et mål, at det sociale område bør udvikle sig i samme retning.

Vidensdagsordenen er ikke ny i DS. Der er således tydelige tråde fra arbejdet med Professionsstrategien (2008) ift. denne dagsorden. Både mål 1, Indflydelse (Socialrådgiverne deltager der, hvor vilkårene for professionen drøftes og besluttes), mål 2, Afbureaukratisering (Socialrådgiverne styrker og udvikler det faglige råderum) og mål 4, Forskning (Socialrådgiverne spiller en hovedrolle, når dagsordenen sættes for anvendt forskning inden for professionens virkefelt) er således relevante ift. vidensdagsordenen.

Grundlæggende handler det om at bidrage til, at socialrådgiverne kan blive offensive aktører i anvendelse, opsøgning, udvikling og deling af ny viden og hermed gøre sig gældende i den politiske dagsorden om evidens- og vidensbaseret praksis.

Børnerudvalgets anbefalinger til revision af socialrådgiveruddannelsen i 2010 understregede behovet for at skabe større samspil mellem forskning, uddannelse og praksis. Parallelt med dette drøftede DS og Socialministeren idéen om udviklingskommuner, og ved møde med FTF støttede FTF idéen og foreslog at der etableres en pulje, som kommunerne så kan søge ind på, hvor en central del af formålet må være "effekt og besparelse".

På Socialrådgiverdage 2013 var der et *vidensspor*, der havde til formål at præsentere samt aktivt engagere deltagerne i de forskellige måder, der kan arbejdes med vidensbaseret praksis.

DS og KL har via et fælles OK-projekt 'Rekruttering og fastholdelse af nyuddannede socialrådgivere' sat fokus på koblingen mellem undervisningen på socialrådgiveruddannelsen og kommunernes professionspraksis. Pjecen *Styrket samspil mellem teori og praksis på socialrådgiveruddannelsen* præsenterer nogle eksempler på konkrete former for samspil mellem kommuner og uddannelser – og inspirerer til videreudvikling af allerede anvendte samspilsformer.

DS har løbende haft uformelle drøftelser med andre aktører med tilknytning til vidensdagsordenen, fx drøftelser med SFI om hvordan instituttets forskningsresultater kan gøre mere tilgængelige og anvendelige for socialrådgivere, bl.a. via etablering af praksispaneler og ledernetværk, der kan indgå som dialogpartnere i forskningsproces og -formidling; drøftelser med Institut for Socialt Arbejde på PH Metropol om en forskningspolitik for socialt arbejde startende med beskæftigelsesindsatsen; drøftelser med Socialstyrelsen om hvordan viden kan distribueres og om udbredelse af metoder baseret på praktikernes behov; drøftelser i FORSA om tilgange og veje til vidensbaseret af socialt arbejde.

Man kan også sige, at DS' stærke fokus på arbejdsforhold og fjernelse af bureaukratiske belastninger har en relation til vidensdagsordenen, fordi vidensdagsordenen oprindeligt blev sat igennem 'oppefra' og inden for en NPM-forståelse, hvor vidensindsamling og -deling 'nedefra' oplevedes som endnu en bureaukratisk belastning. Tilsvarende kan den (måske) kommende tillidsdagsorden få en reference til vidensdagsordenen, fordi udspil, der skal øge det faglige handlerum for praktikerne, kan blive koblet med et krav om, at der skal arbejdes vidensbaseret og veldokumenteret.

Endelig kan man se vidensdagsordenen i sammenhæng med bestræbelser på at styrke DS' arbejde ift. medlemmernes konkrete virkelighed ude på arbejdspladserne. Både aktuelt vedr. styring og manualisering af arbejdet og mere langsigtet som en målsætning om at kunne skabe platforme, som kan give medlemmerne på gulvet en langt bedre mulighed for at drøfte faglige spørgsmål og for at være medskabere af deres metoder og faglige praksis. Det kunne være en måde at erobre offensive muligheder over for den udvikling, det sociale område skal igennem i de kommende år, og det kunne imødekomme det stigende antal medlemmer, der selv ønsker at deltage i udviklingsarbejde, evaluering og (praksis)forskning. En aktiv rolle i vidensdagsordenen kunne således ses som et skridt i en ny udvikling af DS' aktiviteter og tilbud til medlemmerne.

Vidensdagsordenen, januar 2014

Der er de senere år opstået en stærk 'vidensdagsorden' rettet mod det sociale område, som handler om videns-/evidensbaseret af de sociale indsats. Dagsordenen sætter sig igennem med stadig større styrke og promoveres af centrale myndigheder, KL, kommunale politikere og ledere samt uddannelsesinstitutioner og forskere.

De centrale myndigheder har oprindeligt valgt en håndfast tilgang til vidensbegrebet og til indførelse af vidensbaserede arbejdsformer. Socialstyrelsen/ministeriet valgte for snart et årti siden at fokusere på *metoder* (i stedet for at fokusere på fx samlet effekt eller på relationer, sammenhæng, kontinuitet el.) og satsede fx på børneområdet på et lille antal (amerikanske) metoder, som er testet i randomiserede forsøg, og som derfor kan siges af have en form for evidens, der ligner sundhedsvæsnets. Disse metoder er karakteriseret af manualer og krav om metodedisciplin og derfor også om registrering af arbejdet. Her er et bureaukratisk element i udviklingen, som passer ind i den generelle NPM-dagsorden. Der er ikke så mange metoder, og de er typisk udviklet som korttidsintervention. Selvom brugen af metoderne er frivillig for kommunerne, så har udviklingen i

praksis i en periode indsnævret metodevalget på børne-familieområdet, fordi mange kommuner blev lokket af de besparelser, der ligger i korttidsperspektivet, og har orienteret sig efter det stærke pres, der har været fra Socialstyrelsens side for at få metoderne udbredt. Dertil kommer, at der har været relativt store bevillinger knyttet til implementeringen af metoderne.

Som et supplement til denne udvikling – og måske også som en erkendelse af, at den faktisk har vigtige begrænsninger i sin første udgave – har SFI fået midler til at etablere et selvstændigt center, 'Forskningsafdelingen for Kontrollerede forsøg', der skal gennemgå eksisterende effektstudier og iværksætte egne effektstudier. Det skal ske med brug af kontrollerede randomiserede forsøg (Randomized Controlled Trials, RCT). Sigtet er at øge antallet af testede, veldokumenterede metoder, som kan anbefales i den danske praksis. Det kan være udenlandske men også danske – faktisk kan veletablerede men utestede metoder fra praksis også blive undersøgt og dermed få et blå stempel fra SFI. Det behøver ikke at være udenlandsk færdigvare.

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale har som et led i ministeriets concernstrategi vedrørende alliancedannelser etableret et partnerskab med Professionshøjskolernes Rektorkollegium og SFI under overskriften *Styrket videnskredsløb skal sikre kvaliteten i sociale indsatser* med en fælles forståelse om, at der er behov for at understøtte arbejdet med at udvikle sociale indsatser, som virker efter hensigten, skaber progression for borgeren og er ressourcemæssigt robuste. I udgangspunktet vil partnerskabsaftalen løbe i tre spor, der gensidigt kvalificerer hinanden: 1. Grunduddannelsen til socialrådgiver og pædagog. 2. Efter- og videreuddannelse på det sociale og pædagogiske område. 3. Vidensudvikling inden for det sociale og pædagogiske område.

Hertil kommer, at TrygFonden senest har kastet mange penge ind i et forsknings- og udviklingsprogram, der fokuserer på effekt og dokumenterbar viden/evidens.

Endelig kan det nævnes, at professionshøjskolerne er kommet på finansloven med relativ betydelige midler til udviklings- og evidensbaseret uddannelser og professioner og er i fuld gang med vidensprojekter på det sociale område og ph.d.-programmer for underviserne.

Vidensdagsordenen omhandler hele det sociale område. Udvikling og inddragelse af ny viden varierer fra børn-familie-området over voksen-området til beskæftigelsesområdet. Samlet ses en bevægelse fra normative og politisk motiverede indsatser, via forsøg med evidensinspirerede indsatser, til at fokusere på at vælge indsats på grundlag af aktuelt bedste viden.

Mens der ikke er tvivl om dagsordenens retning og styrke, så kan man diskutere, hvor hurtigt udviklingen går. En nøgtern vurdering er, at tempoet ikke er hurtigt, men at dagsordenen vil være permanent i en årrække. Så selvom vi ikke står på en platform, hvor der skal handles akut, så er der ingen tvivl om, at man skal afklare sin position ift. den udvikling, der er i gang, og at man skal overveje, hvordan man kan handle ift. den. Momentum og handlerum er der nu, og motiverne vurderes at være mange, og de operationelle tiltag vurderes at være lige så mangfoldige – ovenfor er alene nævnt nogle af centrale landsdækkende initiativer.

DS' forprojekt

Konklusionen var at DS var nødt til at forholde sig til denne dagsorden. Da dagsordenen vurderedes at være svær at få hold på operationelt, hvor hverken problemforståelse, målformulering eller handlemuligheder kunne formuleres klart nu og her. Derfor besluttedes et 'forprojekt', som skulle afklare nogle af de spørgsmål, der rejste sig for DS i relation til vidensdagsordenen.

Forprojektets delmål har været at:

1. afdække hvad vidensdagsordenen består i og hvilke muligheder, udfordringer og risici, den stiller medlemmerne og DS overfor
2. afdække DS' handlemuligheder i de forskellige arealer, og i den forbindelse afklare de centrale aktørers positioner og identificere evt. alliancepartnere for DS
3. drøfte om DS skal have en rolle i vidensdagsordenen og i givet fald hvilken/hvilke.

Bilag 2: Hvad forstår vi nu ved vidensdagsordenen?

Forprojektet er forankret i en HB-nedsat arbejdsgruppe med deltagelse af medlemmer fra HB, FU, ledersektionen og relevante faggrupper: socialrådgiverne Niels Christian Barkholt, Birthe Povlsen, Mette Blauenfeldt, Rasmus Balslev, Louise Dülch Kristiansen, Helle Christoffersen, Jonny Holme, Anette Skals, Karl Hult, Sisi Pedersen, Edda Luth, Sabine Jørgensen og Mona Bak Foged. Gruppen afspejler altså både praksis og forskning, samt repræsenterer børneområdet, voksenalderen og beskæftigelsesområdet.

Rammen for arbejdsgruppen har været 3 halv-dages workshops, hvor første workshop havde fokus på hvad vidensdagsordenen aktuelt består i og hvilke muligheder, udfordringer og risici, den stiller medlemmer og DS overfor.

Bevægelse og momentum

HB's grundlag for forprojektet omtalte en 'vidensdagsorden' præget af en topstyret håndfast tilgang til vidensbegrebet i retning mod øget indførelse af vidensbaserede og manualstyrede arbejdsformer, eksemplificeret ved Socialstyrelsen/ministeriets fokus på *metoder* (i stedet for at fokusere på fx samlet effekt eller på relationer, sammenhæng, kontinuitet el.). Metoder, der er testet i udenlandske randomiserede kontrollerede forsøg, og som derfor kan siges af have en form for evidens, der ligner sundhedsvæsnets.

De to første workshops afslørede at dagsordenens indhold og retning er mere i bevægelse, mere nytænkende, mere åben, end først antaget.

Arbejdsgruppen ser en vidensdagsorden, der har mange **fortolkninger**, afhængig af motiver og fokuspunkter hos den der italesætter dagsordenen. Praksisviden, relationel viden, at forstå og agere i konteksten og relationen, tager i stigende grad plads side om side med viden baseret på randomiserede forsøg. Hierarkier som grundlag for forståelsen af viden og forskning er udfordret fra flere sider, og der beskrives en åbenhed og interesse for at søge den aktuelt bedste viden ved hjælp af de kontekstuel relevante vidensformer/vidensgrundlag. Arbejdsgruppen vurderer, at momentum for at deltage i og påvirke dialogen om vidensdagsordenen på det sociale område er der.

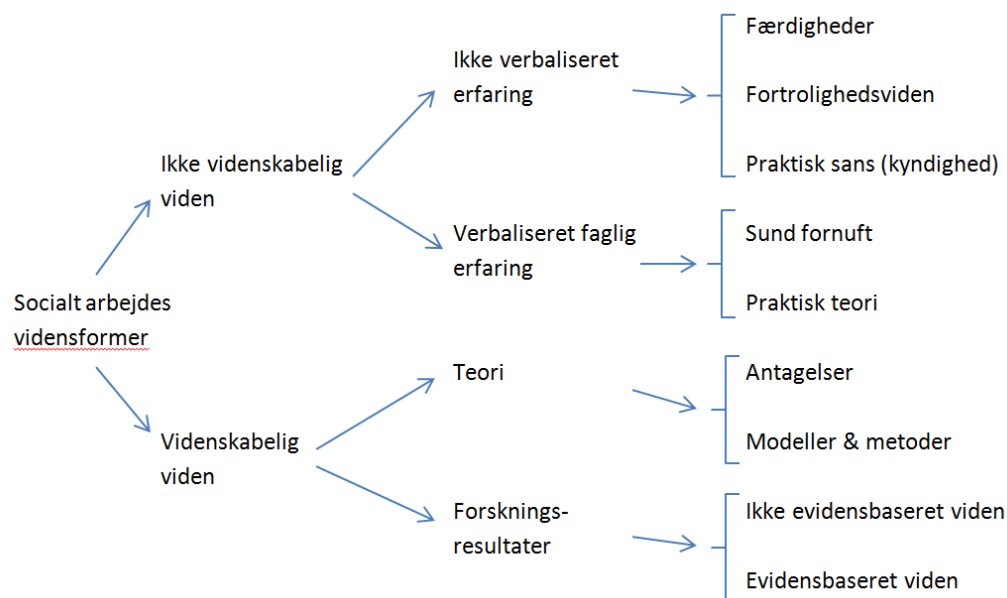
Arbejdsgruppen har hørt, hvordan der aktuelt er særlig fokus på visse former af viden og tilsvarende en negligering af andre former for viden. Fra omgivelserne og også fra nogle socialrådgivere høres en forventning (en drøm) om at kunne identificere **den 'sikre viden'** omkring effekter indenfor det sociale område. Evidensbaseret viden (bl.a. med inddragelse af randomiserede undersøgelsesmetoder/RCT støttet af forskningsoversigter) indenfor afgrænsede områder har vist sig enkel at formidle og markedsføre som svaret på sikker viden/effekt. Med efterfølgende markedsføring/implementering af de metoder der ligger bag som de sikre løsninger. Herved risikerer vi at negligere anden ny viden, der grundet det berørte områdes kompleksitet, samt etiske og helhedsorienterede tilgange, ikke kan markedsføres så enkelt indenfor samme værdiparadigme.

Forskellige vidensformer

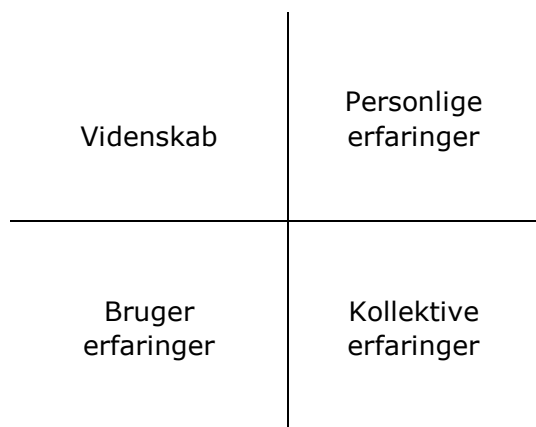
Vidensformer og -typer opdeles i en række sidestillede niveauer, der indgår i en dynamisk vidensproduktion og samlet bidrager til at definere vidensgrundlaget for professionens virkefelt, og hvor evidensbaseret viden er en af mange vidensformer.

Socialt arbejdes **vidensformer** kan opdeles i en række sidestillede niveauer, dvs. uden et hierarki. Marianne Skytte illustrerer de mange forskellige sidestillede vidensgrundlag med følgende model:

Arbejdsgruppen finder at socialt arbejde hviler på et **vidensbaseret/-inspireret** grundlag, hvor inddragelse af nyeste og bedste videnskabelige viden kontinuerligt indgår i en faglig vurdering, udvikling og evaluering af de konkrete indsatser, parallelt med inddragelse af personlige erfaringer og brugererfaringer, herunder en udveksling af erfaringer og enighed (konsensus) i den faglige gruppe, miljøer og netværk.

Vidensbaseringen skal altså foregå i et samspil mellem viden, brugererfaringer, personlige erfaringer og kollektive erfaringer. Disse bør være i balance. Vægtningen af dem vil altid være forhandlet og det er afgørende, at denne forhandling er åben og gennemskelig.

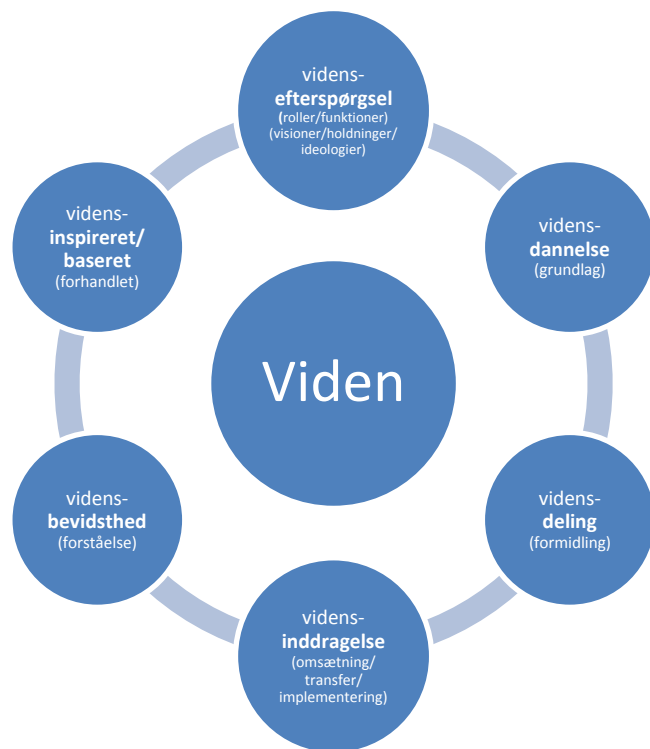
(Inspireret af 'Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgs-tjenester. – En håndbok om hvordan kommunene kan medvirke og tilrettelegge for forskning', Senter for omsorgsforskning, 2014)

Arbejdsgruppen finder, at den aktuelle debat om vidensdagsordenen understreger at det er en samfundsopgave altid at sikre det bedste mulige vidensgrundlag for socialt arbejdes teorier og metoder.

Den største erkendelse i vidensdagsordenen er, at vi skal dokumentere vores indsatser, hvis vi skal ud af det pres vi pt. befinder os i og hvis vi skal stå stærkt i fremtiden. Dels hvis vi skal have ordentlige arbejdsvilkår. Det kan et dokumenteret grundlag for praksis skabe. Dels skal vi dokumentere indsatserne for at fremtidssikre faggruppen. Ellers er det ude med os. Vi bliver ikke en interessant samtalepartner, hvis vi ikke gør det.

Arbejdsgruppen har identificeret en række platforme på vidensområdet, med muligheder, udfordringer og risici, der understøtter at vidensdagsordenen ikke er et givet interesse- og kampfrit felt. Figur der samler videnselementer og -platforme ses herunder.

Bilag 3: Kortlægning af forskellige aktørers positioner

Arbejdsgruppen har valgt at invitere fire repræsentanter for forskellige aktører omkring vidensdagsordenen til en dialog om deres og vores positioner omkring vidensdagsordenen. Aktørernes aktuelle positioner opsummeres her kort.

Børne- og Kulturchefforeningen v. direktør Eik Møller, formand

Position ift. en vidensdagsorden

BKF er optaget af at det sociale område er kendetegnet ved fravær af dansk forskning, hvorfor udenlandsk forskning trækkes ind, selv om det er vanskeligt overførbart, baseret på et empirisk grundlag fra en fremmed kontekst. Konteksten er central, hvorfor evidensbaseret viden og 'best practice' ikke kan stå alene.

Samfundsvidenskaberne er anderledes end naturvidenskab/sundhedsvidenskab, hvor evidensbegrebet kommer fra. Vi vil gerne erstatte begrebet 'evidensbaseret' viden med 'evidens informeret' eller 'praksisfunderet' viden, eller som Merete Konnerup udtrykker det: "Du arbejder evidensbaseret, når du bygger dine beslutninger på en omhyggelig, udtrykkelig og kritisk brug af den aktuelt bedste viden, når du træffer beslutninger om andre menneskers velfærd".

Politikerne såvel som Finansministeriet vil gerne fokusere på evidens – og gerne den evidens de selv har fundet. I dag fremlægges næsten alt som sandt – anbefalinger eller resultater formidles som endegyldigt sandt – og det er ikke særligt motiverende. Det kan ikke stå alene. Viden må ses som en forhandlet størrelse.

Ønsker til en vidensbasering af det sociale arbejde

BKF er i gang med at lede efter vore positioneringer, som DS gør. At vi interesserer os for dette, adskiller sig markant fra tidligere, da vi ikke tidligere har forsøgt at positionere os og blande os i fx vidensdagsordenen. Udfordringen er at vi – som KL – skal finde et fælles sprog der repræsenterer 98 meget forskellige kommuner.

Vi vil trekanten mellem praksis, forskning og organisering, uden at lægge os fast på en bestemt tilgang til viden. BKF ser det som en ledelsesopgave at gå foran med det mål at vi professionelt står på et stærkere fundament, end erfaringen og mavefornemmelsen alene. Der skal stadig være plads til skønnet, hvorfor udfordringen bl.a. er hvordan vi vidensbaserer skønnet.

Vi mangler en 'diskuteret viden', med plads til at sige hvad man oplever, stille sin praksis til rådighed, at modtage kritiske spørgsmål uden at føle sig eftersat, og dermed en organisatorisk forankring af viden for at undgå at det forbliver individuel viden.

Vi vil også at der forskes i måder vi organiserer og bureaukratiserer det sociale område i Danmark, vi skal afdække mønstre, arbejde med bedste viden uden at blot at reproducere indsatser.

Tanker om DS' rolle

Glade for, at DS tager vidensdagsordenen op, og i BKF ser vi DS som en samarbejdspart, en vigtig medaktør omkring vidensdagsordenen. DS bør lave en vidensstrategi målrettet socialt arbejde, der ikke lukker sig om en profession, hvor bl.a. følgende elementer kan indgå:

- definitionsfeltet og forsøg at præge diskussionen
- hvorfra hentes viden, når der tages beslutninger
- forskningsinstitutioner skal efterspørge forskningsbehov hos praktikerne
- inddrag KL/FM's forståelse af viden/evidens, så I kan tale til det de er interesseret i og bedre blive hørt
- lokale alliancer om fælles interesser, fx mellem DS og enkelte kommuner

Derfor hold fast i det spor I har gang i uden at blive for selvfede. Som en interesseorganisation, der vil lyttes til og indgå i samarbejder/forhandlinger, må I fremstå troværdige og transparente, og undlad selv ensidigt at definere hvad der er gældende viden og evidens.

Socialstyrelsen v. souschef Carsten Strømbæk Pedersen, Dokumentation og Metode

Position ift. en vidensdagsorden

Evidensdiskussionen har vi tidligere knyttet meget til sundhedsverdenens forståelse af evidens, og en direkte overførsel bliver rigid i forhold til det sociale område. Vi vil nu gerne nuancere forståelsen af evidensforståelsen / vidensforståelsen. Vidensforståelsen i Socialstyrelsen er i dag pragmatisk, vi er refleksive og vi definerer spørgsmål til viden afhængigt af hvad det er vi spørger til, med det mål at søge 'aktuelt bedste viden'. Ikke al viden kan indsamles med de samme metoder, valg af undersøgelsesmetode skal matche situationen, og RCT kan noget hvis præmissen er til det, hvilket den dog sjældent er når vi arbejder med små grupper og sociale indsatser, og derfor skal sådanne fænomener ofte undersøges anderledes.

'Evidenshierarkiet' er for Socialstyrelsen erstattet af en 'vidensdeklaration', med det mål at kunne sammenligne indsatser, vurderet ud fra fem ligeværdige aspekter.

Ønsker til en vidensbaseret af det sociale arbejde

Socialstyrelsen vil gøre viden fra praksis til noget eksplicit, hvor fx vidensformer hos socialrådgivere kan være tavse og indlejrede, og samtidig kan vidensgrundlaget blive transparent og eksplicit ved at stille spørgsmål kollegialt til hvad man gør og hvorfor.

Effekt i praksis skal beskrive hvad der virker for hvem, med det mål at ressourcerne kanaliseres derhen hvor de gør størst gavn.

Tanker om DS' rolle

Det er centralt, at DS vil præge vidensdagsordenen, og bl.a. sammen med praksis indgå i definitionen af hvad der er brug for viden om. En stærk vidensbase er det der definerer en stærk profession, dvs. at der en systematisk (transparent og reproducerbar) vidensproduktion indenfor

professionens virkefelt – ud over mavefølelser. DS kan understøtte kravet til praksis om en bred vidensbevidsthed, hvor forskning og systematisk viden kombineres med den professionelle viden om de pågældende borgere og de muligheder der er til stede. DS bør droppe målet om at fælde metoder, men i stedet gå ind i dialogen om bredden i præsenteret viden (den bedst tilgængelige viden, som der løbende kan følges op på/kvalificeres).

SFI v. Mette Deding, leder af SFI Campbell og Kontrollerede forsøg

Position ift. en vidensdagsorden

Der pågår i Danmark en nytænkning af vidensdagsordenen, hvor man bl.a. har flyttet fokus fra proces til borger, og til spørgsmålet om kroner og øre. Borgere passer sjældent lige ned i én given skuffe, de vil snarere passe ned i forskellige skuffer, så derfor vigtigt med en kritisk og omhyggelig systematisering og brug af viden.

SFI har fokus på al viden, der kan beskrive faglighed, hvad der gøres og hvad der virker, de virkningsfulde metoder. Fra udlandet har vi hentet begrebet 'evidence-based practice', som vi har oversat til 'kritisk omhyggelig brug af aktuel bedste viden'.

Effekter er kun et lille hjørne af vidensbaseret socialt arbejde, og ved effektmåling er der nogle metoder, der er bedre end andre. Vigtigst er konteksten, fx kan man vanskeligt sige at en metode virker, når den alene er undersøgt i udlandet og endnu uden at vide om den virker i en dansk kontekst. Vi må der skabe en mere kontekstnær evidens, da vi ikke afskaffe brugen af evidens helt, da det står stærkt i udenlandsk socialforskning.

Ønsker til en vidensbaseret af det sociale arbejde

SFI ønsker flere danske effektmålinger, og samtidig ønsker SFI at sætte fokus på nye aspekter af vidensbaseringen af socialt arbejde – fx samspillet mellem forskere og praktikere og andre aktører, der kan beskrive det fagligt indhold af en indsats ud fra forskellige faglige afsæt.

Tanker om DS' rolle

Glad for at DS tager vidensdagsordenen op, og glad for, at DS kalder det viden og ikke evidens.

DS bør kræve faglig kvalitet af vidensbaseret, samt et tættere samspil mellem forskning og praksis. Kontakt med praksis er vigtig til at vide hvad der rør sig i feltet, så det kan oversættes til forskningsspørgsmål, og med henblik på at etablere ejerskab af nye viden i praksis, afgørende for brugen af forskningsresultater.

Hent fx inspiration i Colorado, hvor der er udviklet en model for at skabe efterspørgsel af viden (bottom-up), baseret på lokale behov. Der er behov for en ordentlig beskrivelse af hvad det er I laver i praksis.

Professionshøjskolen Metropol v. institutchef Thomas Braun, Institut for Socialt Arbejde

Position ift. en vidensdagsorden

Professionshøjskolerne har fået et nyt og styrket lovgrundlag – og økonomi – mhp. at kunne levere ny viden og vidensgrundlag for professionerne.

Vore undervisere er gode til at identificere forskningsspørgsmål, og som ledelse sætter vi rammerne.

På Metropol vægter vi at initiere ny viden via forskning, der matcher de aktuelle politiske strømninger, hvor ny viden skal være anvendelsesorienteret i forhold til den politiske verden. Forskning, der kan give nye svar omkring sammenhængen imellem pris, kvalitet, effekt og evidens indenfor frontlinje/myndighedsområdet i beskæftigelses- og børne/unge-forvaltningerne. Evidensdelen skal håndteres på en konstruktiv måde ved at socialrådgiverne opnår kompetencer til at improvisere i den givne sag baseret på en given evidens.

Ønsker til en vidensbasering af det sociale arbejde

Metropol vil sikre at socialt arbejde ikke på sigt primært er baseret på støttekundskaber fra tilstødende fagområder (sociologi, psykologi, jura, etc.). Det kortsigtede mål er en fortsat kvalificering af den socialfaglige praksis, samt grunduddannelsen og relevante efter- og videreuddannelser. Det langsigtede mål er at socialt arbejde får sit eget anerkendte videns-/kundskabsgrundlag,

Vi ønsker en pendant til forskningssygehuse på det sociale område – fx at jobcenteret også laver forskning/evaluering/vidensopsamling i praksis - et 'universitetsjobcenter' – a la et universitetssygehus.

Vi ønsker at styrke forskningens status i frontlinjen/praksis – og derfor har vi brug for et samarbejde med andre aktører/interessenter i feltet. Aktuelt prioriterer vi vores egne PhD-midler til ansatte med socialrådgiverbaggrund og kendskab fra praksis.

Tanker om DS' rolle

Vigtigt at DS tager denne dagsorden op, den er i fremdrift og har politisk bevågenhed. Politisk er man nået til at man ikke kan detailstyre fagligheden, i stedet vil man styre det professionelle råderum. Det kræver yderligere bevågenhed fra professionen om inddragelse, definition og deling af (ny) viden.

DS bør udarbejde en strategi omkring DS og socialrådgiverens rolle i f.t. vidensdagsordenen, fx

- hvem og hvordan viden defineres?
- hvordan den professionelle autonomi sikres og udvikles i f.t. faglige kundskaber og ny viden?
- hvordan sikres økonomiske midler til at følge ny viden hele vejen ud i frontlinjen, ved at spørge hvad man så i socialrådgiverfaget skal gøre ud fra nye forskningsresultater/ny viden?
- hvordan sikres at ny viden tages ind i praksis?

En strategi der også kan bruges i interessevaretagelsen, når DS bliver inviteret til forhandlingsbordet og/eller bliver inviteret til at afgive hørings svar. Fx hver gang der kommer en ny lovændring eller en ny reformpakke, og DS bliver inviteret ind, så spørg om der er en tilstrækkelig solid viden for socialrådgiverne, der skal løfte det i praksis. Er der ikke det, så inkluderes det som et ønske eller en forventning til den nye reform.

Bilag 4: Andre organisationers tiltag

Udover de 4 centrale aktører, som arbejdsgruppen har talt med forholder en række andre organisationer sig til vidensdagsorden. I deres arbejde kan inspiration til DS' videre forløb med rette findes.

FTF har i foråret 2014, på initiativ af bl.a. DS, gennemført en undersøgelse af, hvordan ledere og medarbejdere arbejder med ny viden. Ved ny viden forstås her faglig viden, som er ny for den enkelte. Det kan både være teoretisk viden og praktisk viden. Det kan være viden, som knytter sig til fagets centrale færdighedsområder, men også til konkrete metoder og processer, fx anvendelse af ny teknologi. Den viden, der spørges ind til, kan være snævert knyttet til faget eller være tværfaglig.

Undersøgelsen viser, at FTF'erne i høj grad selv tager ansvar for at udvikle deres fag og profession gennem ny viden, og at cirka 40 procent af FTF'erne, der søger faglig viden udenfor deres arbejdsplads, henvender sig til deres faglige organisation.

Undersøgelsen anbefaler bl.a. at rammerne på arbejdspladserne optimeres i f.t. deling af viden mellem fagkolleger, samt at fagforeningernes viden om fag/profession indtænkes mere systematisk af myndigheder og uddannelsesinstitutioner, når udviklingstiltag, uddannelser og forskningsinitiativer indenfor erhverv/professioner initieres og planlægges.

Socialpædagogerne har i 2014 igangsat en plan med det formål at Danmark får et nationalt forskningsprogram på det socialpædagogiske arbejdsområde på Finansloven for 2015. Et nationalt dokumentations- og forskningsprogram for det særlige sociale område, herunder et nationalt forskningsråd, er et fagpolitisk mål for Socialpædagogerne. Et program, hvis formål er at udvikle og styrke det socialpædagogiske arbejde, dets teori og metoder sådan, at de børn, unge og voksne, som har behov for særlig støtte, får mest muligt gavn af indsatsen. SL fremhæver tre argumenter for dette: 1. Den vægtigste grund er den etiske forpligtelse til at vide, om det der gøres, har en positiv effekt. 2. En bedre dokumentation og forskning vil styrke det socialpædagogiske arbejde, forbedre indsatsen og øge arbejdsglæden. Den er forudsætningen for læring, en reel og mere holdbar faglig udvikling samt bedre resultater. 3. Det specialiserede socialområde er et politikområde, der ofte er ude i en storm af meningsdannelse om, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert, godt og skidt. En bedre dokumentation og effektmåling kan gøre det socialpædagogiske arbejde mindre sårbart overfor fikse ideer – gøre det mindre ideologisk og mere pragmatisk resultatorienteret.

SL afholder den 2.10.2014 Høring i Landstingssalen, Christiansborg, om forskning og udvikling som grundlag for de socialpædagogiske indsatser, med overskriften *Bedre resultater for den enkelte og samfundet*.

SL har etableret en samlet elektronisk indgang til viden om socialpædagogik via Socialpædagogernes vidensbank på www.slvidensbank.dk målrettet enhver, som har brug for viden om det socialpædagogiske område, som inspiration til et udviklingsprojekt, en opgave, et undervisningsforløb, et interview, en artikel eller noget helt andet. Målet er at 'viden skal anvendes – og anvendt viden og forskning skal deles med andre'. Ideer eller

eksempler på viden og praksisforløb, som andre kan få glæde af, sendes til Vidensbanken, der vurderer forslaget med henblik på at registrere det i banken. Ifølge hjemmesiden er der p.t. godt 400 videnspræsentationer, opdelt på seks typer af viden – ud fra devisen at en bred platform af vidensprodukter er med til at styrke det samlede vidensfelt på området. De seks typer er: Brugerfortællinger, Praksisfortællinger, Dokumentation og udviklingsarbejde, Undersøgelser og evalueringer, Forskning, samt Lærebøger og værktøjer. Det understreges at præsentationerne alle er udtryk for den pågældende forfatters synspunkter og afspejler ikke nødvendigvis Socialpædagogernes holdning. SL's formand Benny Andersen udtaler om vidensbanken: "Der er mange der mener, at socialpædagogik – som andet relationsarbejde – ikke kan hverken måles, dokumenteres eller gives videre. Det synspunkt er vi meget uenige i, og vores vidensbank er tænkt som synligt modbevis på det. Vi ved, hvad vi taler om, og vi kan dokumentere det – og formidle det."

SL vurderes umiddelbart at fraskrive sig en formel kvalitetssikring af denne site.

Danske Fysioterapeuter har via deres hjemmeside en synlig politik og strategi omkring viden med en vedtaget 'Politik for forskning og professionsudvikling', baseret på bl.a. følgende princip: *Danske Fysioterapeuter ser det som en samfundsopgave at sikre et videnskabeligt grundlag for fysioterapifagets teori og metode.* Hjemmesiden fungerer som vidensbank for medlemmerne med formidling af videnskabelige resultater og erfaringer fra praksis <http://fysio.dk/fafo/>. Danske Fysioterapeuter beskriver hvordan de ofte modtager henvendelser fra medlemmer, som i forbindelse med promovning af fysioterapi, efterlyser et overblik over den aktuelle videnskabelige dokumentation for fysioterapi i relation til en bestemt problemstilling. Derfor udarbejder de nu faglige status til dette formål. Faglig status der giver et kort overblik over den specifikke diagnose/ problemstilling, og hvordan fysioterapi kan indgå i behandlingen af den. Den faglige status begrundes desuden, hvorfor netop fysioterapeuten bør spille en rolle i behandlingen, hvor meget behandling der skal til, og hvilken betydning behandlingen har vist sig at have på patientens levealder, funktionsevne og kontakt til det øvrige sundhedsvæsen. Opsummeringen bygger på evidens og underbygges af referencer.

Danske Fysioterapeuter står umiddelbart inde for kvalitetssikringen af deres sites.

Danske Fysioterapeuters tilgang til at medvirke aktiv omkring videndeling er inspirerende. Spørgsmålet er om det forenkler Danske Fysioterapeuters strategi at fysioterapeuternes viden i dag primært er evidens baseret?

BUPL (pædagogerne) har siden 2006 haft en forskningspolitik, der tager afsæt i at retten til at definere pædagogisk praksis, pædagogisk kvalitet og betingelserne for pædagogisk arbejde baserer sig i stigende grad på forskningsresultater og undersøgelser, at mere viden om den pædagogiske praksis øger anerkendelsen af pædagoger og ledere. BUPL vil som professionsfagforening markere og etablere sig inden for pædagogisk forskning - fordi pædagoger har krav på ny og relevant viden om pædagogisk arbejde og pædagogprofessionen. Pædagogisk viden er afgørende for at styrke pædagogernes faglighed og kvalificere det pædagogiske arbejde. Samtidigt aftvinger det respekt, at pædagoger kan formidle, hvad de ved, kan og gør.

BUPL bruger i dag 2-3% af deres kontingentindtægter til at understøtte deres forskningspolitik, bl.a. til følgende tiltag: **Kurser, internetformidling, øget samarbejde med UC'er og universiteter, samt til inddragelse af pædagoger og ledere i forskningen.**

DS' svenske søsterorganisation, **SSR**, har ikke konkrete aktiviteter i deres arbejde med vidensdagsordenen på nuværende tidspunkt. De har udtrykt interesse for at følge vores arbejde og evt. finde samarbejdsflader.

I Norge har **FO** tidligere arbejdet med temaet, men har endnu ikke haft tid til at give os en status på hvor de er nu ift. dette arbejde.

Bilag 5: Viden i praksis (FTF dokumentation nr. 3 – 2014)

Hovedresultater og anbefalinger

FTF har i foråret 2014 gennemført en undersøgelse af, hvordan ledere og medarbejdere arbejder med ny viden.

Der er bl.a. spurgt ind til:

- hvordan og hvornår de opsøger ny viden, som de kan bruge i deres arbejde
- hvornår og hvordan de deler ny faglig viden med andre, fx kolleger og leder på arbejdspladsen, kolleger på andre arbejdspladser, ansatte der står for forskning/udvikling eller andre
- hvilke erfaringer de har gjort sig med det at anvende ny viden i praksis, herunder effekten af at tage ny viden i brug
- udvikling af ny viden som led i arbejdet, enten alene eller sammen med andre.

Ved ny viden forstås i denne undersøgelse faglig viden, som er ny for den enkelte. Det kan både være teoretisk viden og praktisk viden. Det kan være viden, som knytter sig til fagets centrale færdighedsområder, men også til konkrete metoder og processer, fx anvendelse af ny teknologi. Den viden, der spørges ind til, kan være snævert knyttet til faget eller være tværfaglig.

Undersøgelsen er gennemført for at få mere indsigt i, hvordan FTF-organisationernes medlemmer i det daglige arbejder med ny viden, og hvordan der skabes sammenhæng mellem viden fra forskning og udvikling og den praksis, som viden anvendes i - og udspringer af.

Ny viden er en forudsætning for, at arbejdsprocesser og produkter mv. til stadighed er af høj faglig kvalitet. Det gælder, uanset om vi taler økonomisk rådgivning i en bank, behandling og pleje under indlæggelse på et sygehus eller undervisning i 6. klasse. Der er brug for kritiske og reflekterende fagprofessionelle, som kan opsøge ny viden og tage den i brug, og dermed levere høj kvalitet til borgere og brugere.

Den ny viden skal ikke begrænse den enkeltes faglige skøn, men omvendt udgøre et kvalificeret afsæt for at den enkelte bruger sin professionelle dømmekraft i hverdagens opgaveløsning.

Undersøgelsen viser, at FTF'erne i høj grad selv tager ansvar for at udvikle deres fag og profession gennem ny viden. Undersøgelsen peger også på, at man kan fremme medarbejdernes mulighed for at udvikle ny viden selv og tage ny viden fra andre ind i egen praksis, bl.a. gennem et øget ledelsesmæssigt fokus, kompetenceudvikling, et struktureret samarbejde og et godt arbejdsmiljø.

Undersøgelsen dokumenterer desuden, at anvendelse af ny viden fører til positive effekter i form af både øget kvalitet, effektivitet og innovation. Samtidig er effekten for den enkelte, som tager ny viden i brug, generelt større tilfredshed med resultaterne af arbejdet og større indflydelse på opgaveløsningen. Endelig viser undersøgelsen, at hvis rammebetingelserne er i orden, både anvender og deler FTF'erne ny viden i større grad.

En nærmere beskrivelse af undersøgelsen (deltagere, svarprocent og opdeling på arbejdsområder mv.) findes i afsnit: "Deltagere og metode". I det følgende præsenteres undersøgelsens hovedresultater samt en række anbefalinger, som kan bidrage til at skabe større opmærksomhed om, hvad der skal til for at ny viden i højere grad bidrager til at udvikle professionernes arbejdsfelt og opgavevaretagelse.

FTF'ERNE ER ENGAGEREDE OG POSITIVE OVERFOR NY VIDEN

Undersøgelsen viser, at FTF'erne – både ledere og ikke-ledere – i høj grad orienterer sig mod ny faglig viden og tager ny viden i brug på eget initiativ. Mere end to tredjedele overvejer hyppigt om der er ny viden, som er relevant for dem at tage i brug, og de allerfleste, som får en ny faglig udfordring på arbejdet, tænker med det samme på, hvordan de får den viden, som de har brug for til at løse den.

NY VIDEN GIVER BEDRE OPGAVELØSNING OG STØRRE TILFREDSHED

Det har positive effekter for FTF'ernes opgavevaretagelse at tage ny viden i brug. Stort set alle der har taget ny viden i brug, vurderer, at det har givet en bedre faglig kvalitet af opgaveløsningen, og mere end to tredjedele vurderer, at det har givet en forbedring af den kvalitet, som brugerne oplever, og en mere effektiv opgaveløsning.

De allerfleste, der har taget ny viden i brug, oplever samtidig større tilfredshed med resultaterne af deres arbejde, og mange oplever større indflydelse på opgaveløsningen. Desuden mener omkring halvdelen, at effekten af at tage ny viden i brug er innovation i form af nye løsninger eller ydelser.

MANGE FTF'ERE UDVIKLER NY VIDEN I HVERDAGEN

Udvikling af ny viden er en del af dagligdagen for mange FTF'ere. I undersøgelsen er der spurgt til udvikling af viden, som den enkelte vurderer er ny på området og som er systematiseret, så den kan beskrives, dokumenteres og anvendes af andre. Hele 41 pct. svarer, at det er en almindelig del af deres arbejde at udvikle denne form for ny viden, og knap halvdelen har inden for de seneste 12 måneder udviklet ny viden som led i deres arbejde. Den nye viden er typisk udviklet i samarbejde med kolleger og vedrører oftest både teori og den praktiske professionsudøvelse. Motivationen for at udvikle ny viden er oftest ønsket om at skabe større kvalitet i opgaveløsningen, at skabe større tilfredshed for brugere/kunder/borgere eller at der simpelthen mangler en bestemt viden for at løse en opgave.

RAMMEBETINGELSER HAR STOR BETYDNING FOR ARBEJDET MED NY VIDEN

Rammebetingelserne ser ud til at have stor indflydelse på, i hvilket omfang FTF'erne anvender og deler ny viden. Men rammebetingelserne for at arbejde med ny viden er på mange arbejdspladser ikke gode nok, og har ikke en tilstrækkelig stærk ledelsesmæssig eller organisatorisk forankring:

- Både medarbejdere og ledere mener, at det ledelsesmæssige fokus er mest betydningsfuldt for, om medarbejderne bidrager til den faglige udvikling, men knap halvdelen af medarbejderne mener ikke, at ledelsen prioriterer den faglige udvikling af opgaveløsningen tilstrækkeligt højt.
- To tredjedele arbejder på en arbejdsplads uden en fast procedure for, hvordan ny faglig viden kommer til at indgå i opgaveløsningen.
- Kun en tredjedel arbejder på en arbejdsplads med en særlig jobfunktion, der skal sikre den faglige udvikling af opgaveløsningen. Det er hyppigst arbejdspladser med få fagkolleger, der ikke har denne funktion.
- Næsten halvdelen oplever, at deres arbejdsplads i mindre grad eller slet ikke tilbyder ekstern kompetenceudvikling, når der er behov for ny viden.
- En tredjedel af alle har ikke adgang til ny viden via faglitteratur, videnportaler m.v. på deres arbejdsplads.
- Omkring 40 pct. af medarbejderne bruger altid eller ofte fritid på deres faglige ajourføring.

Også lederne oplever udfordringer i rammebetingelserne:

- Knap halvdelen svarer, at deres arbejdsplads ikke har en strategi for faglig udvikling, som omfatter deres arbejdsområde, og over halvdelen af dem, der ikke har en strategi, mener at en strategi ville gøre en forskel for deres arbejde.
- Knap tre ud af fire ledere arbejder på en arbejdsplads, hvor der ikke er en fast procedure for, hvordan ny viden kommer til at indgå i opgaveløsningen. Men der hvor der er en fast procedure, tager ledere væsentlig oftere ny viden i brug på initiativ af kolleger eller nærmeste leder.
- Der hvor der er en fast procedure for, at viden kommer til at indgå i opgaveløsningen, har lederne en væsentlig større indflydelse på, at medarbejderne tager ny viden i brug i praksis. Også ledernes prioritering af den faglige udvikling betyder, at lederne får større indflydelse på, at medarbejderne tager ny viden i brug i praksis.

Det anbefales, at alle arbejdspladser drøfter og beskriver (fx i regi af MED-udvalg) hvordan rammebetingelserne for arbejde med ny viden bliver de bedst mulige.

I drøftelserne bør indgå:

- Behovet for en fast procedure for, hvordan ny faglig viden kommer til at indgå i opgaveløsningen
- Behovet for en særlig jobfunktion til sikring af faglig udvikling af opgaveløsningen
- Styrket ledelsesmæssig prioritering af den faglige udvikling
- Adgang til faglitteratur, faglige tidsskrifter mv. på arbejdspladsen

- Adgang til ekstern kompetenceudvikling, når der er brug for det
- Den nødvendige arbejdstid til faglig ajourføring.

Det anbefales, at alle arbejdspladser har en strategi for faglig udvikling, som kan understøtte og legitimere lederens arbejde med faglig udvikling. Også ledere har brug for, at denne dimension prioriteres af deres nærmeste leder eller den politiske ledelse af deres arbejdsplads. Lederen/ledelsen bør tage initiativ til at fastlægge en fast procedure for, hvordan ny viden kommer til at indgå i opgaveløsningen på alle arbejdspladser, hvor det giver mening.

DET KAN VÆRE SVÆRT AT FÅ ADGANG TIL OG OVERBLIK OVER NY VIDEN

De allerfleste medarbejdere og ledere sørger selv for, at de er ajour med ny viden inden for deres faglige arbejdsfelt. Knap halvdelen oplyser, at det som hovedregel er deres arbejdsplads, der sørger for, at de er ajour med ny viden inden for deres faglige arbejdsfelt.

Men omkring halvdelen mener, at det er vanskeligt at få overblik over, om der kommer ny viden til som de har brug for. De fleste mener, at det er på deres arbejdsplads, der skal sættes ind med information og vejledning, for at de kan få bedre overblik over, hvor og hvordan de kan finde ny viden.

Gruppen der finder det vanskeligt at få overblik over ny viden, er mindre tilbøjelige til at dele ny viden med fagkolleger og tager sjældnere ny viden i brug i praksis. Der er også færre i denne gruppe, som har udviklet ny viden som led i deres arbejde.

Det anbefales, at alle arbejdspladser er opmærksomme på, hvem der sørger for at de ansatte bliver holdt ajour med ny faglig viden, og hvordan dette foregår. Afhængig af arbejdspladsens størrelse og karakter kan det være relevant at lave egentlige retningslinjer. De rammebetingelser, som arbejdspladsen giver for arbejdet med ny viden, er vigtige for den faglige udvikling.

EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE ER VIGTIG

At arbejde med ny viden kræver, at medarbejderen er kvalificeret til det. For eksempel kan det kræve bestemte kvalifikationer at tage nye teknologier i brug. Den nødvendige opkvalificering sker imidlertid ikke i tilstrækkelig grad i dag. Omkring to tredjedele af alle medarbejdere vurderer, at de i høj grad eller i nogen grad har brug for efter- og videreuddannelse for at blive kvalificeret til at arbejde med ny viden.

På langt de fleste arbejdspladser foregår der intern kompetenceudvikling, først og fremmest i form af kurser og sidemandsoplæring. Halvdelen af medarbejderne mener, at deres arbejdsplads i høj eller nogen grad tilbyder ekstern kompetenceudvikling, når de har brug for det for at få ny viden. Men næsten lige så mange vurderer, at det kun er tilfældet i mindre grad eller slet ikke. Arbejdspladsens økonomi er en barriere for at deltage i den kompetenceudvikling, der er brug for, det vurderer 60 pct. af medarbejderne.

Det anbefales, at drøftelsen af behovet for kompetenceudvikling på de enkelte arbejdspladser både har fokus på, hvor der er brug for efter- og videreuddannelse for at få ny viden (uddannelse der indeholder fx nye forskningsresultater og viden om, hvordan de kan implementeres) og/eller for at ny viden kan tages i brug med henblik på forbedringer i opgaveløsningen (fx uddannelse der giver IT-færdigheder, færdigheder i brug af apparatur eller programmer mv). Arbejdspladsens plan for kompetenceudvikling skal tage højde for, hvordan ny viden deles og forankres på arbejdspladsen.

HVORNÅR OG HVOR OPSØGER FTF'ERE NY VIDEN

De to hyppigste grunde til, at FTF'ere opsøger ny viden er, at de står overfor en ny faglig opgave som de ikke ved, hvordan de bedst kan løse, eller at de har hørt, at der er kommet ny viden som kan være relevant for deres daglige arbejde. Men omkring halvdelen opsøger ny viden uden en særlig anledning, ud over interesse for deres fag.

Fagkolleger er suverænt den hyppigste kilde, hvor FTF'erne søger ny viden, og både ledere og medarbejdere deler i høj grad viden med deres kolleger. Hvis der er gode rammebetingelser på arbejdspladsen, deler FTF'erne i højere grad viden med kolleger på arbejdspladsen.

Efter fagkolleger følger videnportaler/databaser og faglitteratur som hyppige kilder til ny viden. Ledere deltager i højere grad end medarbejdere i konferencer, seminarer samt kompetenceudvikling. Også faglige netværk er væsentlige kilder til ny viden, men det er i højere grad ledere end ikke-ledere, som har kendskab til relevante netværk, hvor de kan opsøge ny viden.

Det anbefales, at arbejdspladser giver optimale rammer for deling af viden mellem fagkolleger. Afhængigt af den enkelte arbejdsplads størrelse og karakter kan det bl.a. være gennem faste procedurer for anvendelse af ny viden og jobfunktioner, som sikrer faglig udvikling. Det ledelsesmæssige fokus på faglig udvikling, adgang til kompetenceudvikling og tid til faglig ajourføring er betydningsfuldt at prioritere på alle typer af arbejdspladser.

DE FAGLIGE ORGANISATIONER ER VIGTIGE KILDER TIL VIDEN

Undersøgelsen viser, at 20 pct. af medarbejderne og lidt flere ledere typisk opsøger ny viden i deres faglige organisation. Af de ca. 45 pct. af FTF'erne, der har kontakt med faglige miljøer uden for deres arbejdsplads, som arbejder med udvikling eller kvalitetssikring af ny faglig viden, har knap 40 pct. kontakt med deres fagforening.

Faglige organisationer er dermed blandt de væsentligste eksterne videnudviklere, formidlere og informationskilder, og er hyppigere anvendt end forsknings- og uddannelsesinstitutioner. Det skyldes ofte, at de faglige organisationer både udvikler, organiserer og formidler viden fra andres forskning i tæt samarbejde med praksis og i en form, som er direkte målrettet de enkelte faggrupper og funktioner, som FTF'erne er beskæftiget i.

Det anbefales, at fagforeningernes viden om fag/profession indtænkes systematisk af uddannelsesinstitutioner og myndigheder, når det drejer sig om udvikling af erhvervets/professionens grunduddannelse og de nødvendige efter- og videreuddannelser, så de matcher kravene, de fagprofessionelle møder i deres arbejde.

Det anbefales, at de faglige organisationer overvejer om de får udnyttet det potentiale, der ligger i at være videnleverandør til både arbejdspladser og medlemmer.

FORSKNINGS- OG UDDANNELSESINSTITUTIONER ER IKKE FORETRUKNE KILDER TIL VIDEN

Blandt de 45 pct. af FTF'erne, som har kontakt med faglige miljøer uden for deres arbejdsplads, er det kun 17 pct., der har kontakt med et universitet eller anden forskningsinstitution, 24 pct. har kontakt med professionshøjskoler og 3 pct. med erhvervsakademier. Andelen er højere blandt ledere og lavere blandt ikke-ledere.

Endvidere angiver ca. hver fjerde at de har kontakt med videncentre. Videncentre kan være tilknyttet uddannelsesinstitutioner, myndigheder eller behandlingsinstitutioner m.v.

Omkring en fjerdedel af medarbejderne mener, at der skal sættes ind med information og vejledning fra forskningsinstitutioner, hvis de skal have et bedre overblik over hvor og hvordan de kan finde ny viden.

Af ledernes svar fremgår i øvrigt, at 60 pct. i høj grad eller nogen grad oplever en positiv modtagelse, hvis de vil dele ny faglig viden med forskere/udviklere.

Det anbefales, at universiteter og andre forsknings- og uddannelsesinstitutioner overvejer, hvordan de kan opnå en mere betydningsfuld rolle som videnkilder i forhold til erhverv/praksis og professioner. Et tættere samarbejde med erhverv/praksis om forsknings- og udviklingsaktiviteter vil formentlig kunne bidrage positivt.

Det anbefales, at forsknings- og uddannelsesinstitutionerne sætter mere fokus på, hvordan de fagprofessionelle i praksis opsøger og arbejder med ny viden. Det er vigtigt for at kunne udvikle effektive og relevante måder at formidle ny viden på, og indgå i et tættere samspil med praksis om at udvikle og formidle viden i en form, som er praksisrelevant og tilgængelig.

Det anbefales endvidere, at universiteter, professionshøjskoler og erhvervsakademier overvejer, hvordan ny viden optimeres og spredes gennem gensidigt forpligtende samarbejder på alle niveauer i institutionerne, så uddannelserne både bliver formidlere af ny viden og samtidig uddanner fremtidens fagprofessionelle til at kunne arbejde aktivt med ny viden i praksis.

VIDENPORTALER BRUGES FLITTIGT, MEN KAN BLIVE SKARPERE PÅ FORMIDLINGEN

Videnportaler anvendes hyppigt som kilde til ny viden. Hovedparten af dem, der bruger videnportaler, vurderer at den viden, de finder på portalerne, er let at gå til og anvendelig, men det er kun hver fjerde, som oplever den viden de finder, som meget anvendelig, og omkring 40 pct. mener ikke – eller ved ikke – om viden på portalerne er kvalitetssikret. Godt 60 pct. er helt eller delvis enige i, at videnportalerne formidler ny viden i en form, der kan omsættes til praksis.

Det anbefales, at uddannelsesinstitutioner, videntcentre, myndigheder og andre, der driver videnportaler, arbejder med formen, som viden formidles i, og med tydelige deklARATIONER af, hvordan den viden, de formidler, er kvalitetssikret.

Det anbefales endvidere, at driften af videnportaler (hvad lægges ind på portalerne og i hvilken form) drøftes med brugerne, fx gennem regelmæssige evalueringer, sådan at der opnås størst mulig anvendelse i praksis.

Bilag 6: Arbejdsnotat fra arbejdsgruppen: Idékatalog med mulige projektidéer

Dette bilag indeholder et idékatalog med en lang række mulige projektidéer, der er kommet frem i løbet af arbejdsgruppens arbejde. De indgår ikke som forslag til konkrete initiativer/projekter ved afrapporteringen af forprojektet – men kan bidrage til det videre arbejde med at konkretisere udvalgte projekter til senere beslutning i FU/HB. Enkelte idéer knytter sig til igangværende DS aktiviteter.

Bemærk at Trin 1 refererer til forprojektets anbefaling om at DS nu udarbejder en strategi for DS' videre arbejde med viden, med henblik på forelæggelse for HB til godkendelse

	Trin 1 Grundlag og strategi (forståelsesramme)	Trin 2 Vidensreferencer (efterspørgsel af vidensgrundlag)	Trin 3 Ny viden (dannelse af ny viden)	Trin 4 Infrastruktur / kultur og kompetencer (formidling, transfer, forståelse, forhandling og efterspørgsel af viden)
Formål	At beskrive det strategiske afsæt for DS' bidrag til og fortsatte arbejde med vidensdagsordenen	At kræve referencer til viden / vidensbasering ved nye politiske og administrative tiltag indenfor socialrådgiverfeltet	At initiere skabelse af ny praksisnær viden om bl.a. de organisatoriske rammer for professionsudøvelsen	At videreudvikle DS' interne vidensinfrastruktur - og arbejde for en styrket ekstern vidensinfrastruktur ("vidensbro")
Indsatser	DS udvikler et kort papir, der beskriver DS' grundlag. Ikke for	DS afprøver en fast praksis med at efterspørge/afsøge	DS dagsordensætter behov for ny viden om professionsudøvelsen, bl.a. i	DS arbejder med at knytte medlemmernes viden tættere til DS' interne politikdannelse ved at videreudvikle brugen af webbaseret intern

	omfangsrigt (2 sider); forarbejdet er gjort via forprojektet (Se Anbefaling I).	vidensbaseringen i nye politiske og administrative tiltag indenfor professionens virkefelt. Svarende til "miljø-certificeringer" af nye forslag.	forhold til bedre organisatoriske rammer. Det sker både via egne analyser, projekter, m.v., i samspil med medlemmerne. Og via etablering af et eller flere forskningsprojekter, i alliancer/samarbejder med relevante vidensinstitutioner og med praksis.	videndeling imellem medlemmer og DS politikere/sekretariat. DS initierer at der skabes en synlig bro mellem forskningen og praktikere via en ekstern vidensinfrastruktur (en dialogbaseret "vidensbro") målrettet professionens virkefelt.
Delmål (need to do)	Grundlaget skal kunne bruges både internt og eksternt – lokalt, regionalt og centralt. Grundlaget skal italesætte hvem og hvordan viden efterspørges, dannes, formidles, bruges, forstås og defineres (fx i samarbejde med brugere og praksis; buttom-up/top-down; videnshierarkier; professionens helhedsorienterede og	DS spørger politikere, ministerier, institutioner, etc. (fx ved høringer om lovændringer eller nye reformer) hvordan en foreslået ændring vil virke i praksis, og hvorvidt den foreslåede politikdannelse/ændring også baserer sig på viden fra praksis. DS' efterspørgsel baseres på DS' forståelse af	DS identificerer forhold, hvor der er 'videnshuller', fx hvor en vidensbaseret organisering antages at give bedre resultater for praksis DS gennemfører analyser, projekter, m.v., der samler viden fra praksis omkring videnshuller knyttet til professionens virkefelt. DS søger konkrete alliancer/samarbejder med relevante vidensinstitutioner, faglige organisationer og/eller brugerorganisationer omkring udviklings-	DS' interne vidensinfrastruktur understøtter at medlemmernes viden kan bidrage til en løbende videns- og praksisbaseret politikudvikling i DS. Der samtænkes med DS' nuværende analysearbejde, ressourcegrupper, fokusgruppeinterviews, praktikerseminarer, osv. DS' interne vidensinfrastruktur muliggør vidensdeling fra DS til medlemmerne og medlemmerne til DS. DS understøtter at der skabes en synlig bro mellem forskning, uddannelse, praksis og brugere via en ekstern vidensinfrastruktur ("vidensbro") målrettet professionens virkefelt. En bro der sikrer en styrket dialog om

	specifikke ekspertise).	vidensdagsordenen og vil ligge tæt op af en allerede eksisterende praksis. Samtidig er vi obs på at nogle politiske tiltag primært kan/vil være ideologisk motiverede, hvilket bliver tydeligere når vi efterspørger vidensgrundlaget for nye forslag.	/forskningsprojekter fx målrettet videnshuller knyttet til organiseringen af professionens virkefelt. Skabelsen af sådan ny viden sker i et samarbejde imellem praksis og vidensinstitutioner, og sker i forlængelse af DS' eksisterende kontakter og samarbejdsflader.	efterspørgsel, dannelse og deling af viden, et samarbejde om dannelsen af ny viden, en bevidsthed om ny viden og inddragelse af denne viden i praksis.
Delmål (nice to do)	Grundlaget kan deles i fire: 1) målrettet socialrådgivernes praksis (fx den enkelte socialrådgiver, gruppen og ledelsen); 2) målrettet forskningsmiljøer; 3) målrettet uddannelse; 4) målrettet politikere (både kommunal- og Folketingspolitikere)	DS vurderer hvorvidt der er grundlag for at stille krav om at et forslag er vidensbaseret i forhold til praksis og lokal organisering før et forslag vedtages		DS' interne vidensinfrastruktur muliggør vidensdeling imellem medlemmerne. DS understøtter at både socialrådgiverne og DS bliver tydeligere som efterspørgere af ny viden (indhold til forskningen) via "vidensbroen", samt at efterspurgt ny viden, også i videst muligt omfang genfindes i ny vidensdannelse (forskning, udviklingsarbejder, innovative tiltag, m.v.). DS understøtter at socialrådgiverne og DS stiller krav til udvikling og vidensproduktion i samarbejde med praksis (krav til kvaliteten af

				udvikling/dokumentation/forskning), herunder oprettelse af practice-review i forskningsprojekter DS understøtter at vidensdelingen/ formidlingen af ny viden via "vidensbroen" når ud til relevante socialrådgivere på en måde, så det kan implementeres og forstås ift. praksis, og når relevant viden kan være grundlag for lokal tilpasning og ejerskab (som lokal forhandlet viden).
Idé-katalog over mulige pilotprojekter (på kortere sigt)			Videreudvikle DS' eksisterende analysearbejde gennem faggrupper/medlemmer mhp. at kvalificere DS' interne vidensgrundlag omkring aktuelle og professionsspecifikke forhold.	- <i>Videndeling</i> imellem medlemmer og DS politikere/sekretariat, via udvikling af brugen af ressourcegrupper (faggrupper, facebook grupper, etc.). - <i>Kortlægning</i> af socialrådgivere der i dag arbejder som "udviklingsocialrådgivere", implementeringsansvarlige, etc. – og hvordan deres stillinger er beskrevet/organiseret/finansieret. - <i>OK-krav</i> om at "sætte tid af til vidensdeling", at blive fælles om vidensdeling mhp at opfylde mål og skabe bedre resultater. Evt. via et OK-projekt, hvor der udvikles et koncept som kan understøtte vidensdelingskompetencer, samt kultur, rum og tid i organisationen.
Idé-katalog over mulige			Initiere et eller flere forskningsprojekter (sammen	- <i>Videreudvikle</i> tilknytningen af medlemmerne til den interne vidensdannelse ved at

pilotprojekter (på længere sigt)			med relevante samarbejdspartnere) med fokus på et eller flere af flg. eksempler på temaer: -<i>Tid</i> og vilkår's betydning for resultat af indsats. -<i>Hvilken værdi</i> skaber den relationelle indsats. -<i>Socialrådgiverfagligheden</i> som repræsentant for beskæftigelsesfagligheden i jobcentret, og dets betydning for resultatet af indsatsen. -<i>Socialrådgiverens</i> helhedsorienterede indsats, og dens betydning for resultatet af indsatsen. -<i>Kvalitetsmodeller</i> i børn/familiearbejdet som erstatning for ensidige formkrav, og deres betydning for resultatet af indsatsen. -<i>Værdien</i> af mindre bureaukrati. -<i>Værdien</i> af lave sagstal; hellere "vise at færre sager gør at vi kan gøre det vi er bedst til" / betydning af sagstal ift. outcome.	videreudvikle brugen af webbaseret intern videndeling imellem medlemmer og DS politikere/sekretariat, fx faglig info på www.socialraadgiverne.dk. - <i>Udvikle</i> et DS-tilbud om faglig sparring på medlemmernes vidensspørgsmål (ligesom vi i dag giver faglig sparring på spørgsmål vedr. løn, ansættelse, arbejdsskade og karriere). - <i>Videreudvikle</i> faciliteringen af medlemmernes mulighed for indbyrdes videndeling, fx brug af referencegrupper via mødefora, kontaktlister, Socialrådgiveren og webplatforme (faggrupper, facebook grupper, etc.). - <i>Etablere</i> partnerskab med fx SFI, Socialstyrelsen og/eller KL (evt. udvalgte kommuner) om at lade DS-medlemmer efterspørge viden (jf. Canada-forsøget, omtalt af Mette Deding, SFI), hvorefter forskere og praktikere efterfølgende i fællesskab fandt frem til hvilket konkrete spørgsmål, der skal belyses og hvordan. - <i>Understøtte</i> forskningsbaserede netværk, som har til formål at skabe dialog mellem forskere og praktikere og at få forskningsbaseret viden kontekstualiseret til der hvor praktikerne står i deres hverdag. - <i>Ad hoc dække</i> videnshuller: DS nedsætter en arbejdsgruppe med praktikere, der udvælger hvilken viden der er behov for nu/på et givent tidspunkt og spiller det ind til forskningsinstitutionerne (indenfor

			-Værdien af en bestemt form for relation til borgeren for at skabe kvalitet. Hvordan defineres relationen mellem socialrådgiver og borger? Nyhedsbrev hvor vi løbende gør opmærksom på videnshuller	partnerskabsaftale(r); eller ved åbent lobbyarbejde). - <i>Etablere</i> en intern organisering, der løbende indsamler/afdækker videnshuller, der formidles fra medlemmer til forskningsinstitutioner (indenfor partnerskabsaftale(r); eller ved åbent lobbyarbejde). - <i>Afprøve</i> practice-reviews (parallelt med og/eller i stedet for peer-reviews) i partnerskab med en eller flere vidensinstitutioner og en eller flere arbejdspladser; practice-review bygges ind i strukturen for forskningsbevillinger. - <i>Initiere</i> etableringen af en forskningsoversigt/vidensoversigt indenfor professionens samlede virkefelt. - <i>Initiere</i> forsøg med vidensinspirerende faglige samtaler/møde fora på arbejdspladserne, der bidrager til at få mere vidensåbne arbejdspladser, hvor vidensinddragelse bliver en fælles proces. - <i>Initiere</i> forsøg med vidensagenter aftalt i partnerskab med udvalgte kommuner og relevante vidensinstitutioner

Supplerende strategiske motiver

Følgende er en række strategiske motiver, der er formuleret af arbejdsgruppen og ikke direkte er udfoldet i den egentlige rapport.

Følgende knytter sig til indsatsområdet Politisk grundlag:

Grundlaget bør rumme professionens bredde, ikke kun fx ét speciale.

Grundlaget skal ikke definere socialrådgiverne som nogen der kan noget, der er menneskeligt umuligt, og samtidig ikke fremstille socialrådgivere som én enig størrelse.

Grundlaget skal italesætte hvad vi i DS kan og ved – og samtidigt rumme åbenhed overfor andres viden. Vi skal italesætte kompleksiteten indenfor feltet (fx klart sige, at vi med alverdens viden ikke kan undgå en ny Tøndersag), hvorfor vi også skal turde fastholde vores komplekse budskaber.

Grundlaget skal afspejle at DS ser en række platforme på vidensområdet, med muligheder, udfordringer og risici, der understøtter at vidensdagsordenen *ikke* er et givet interesse- og kampfrit felt, hvorfor også DS skal tydeligere ind på banen.

Følgende knytter sig til indsatsområdet Ny viden:

Det er centralt at DS som repræsentant for en profession efterspørger bedre organisatoriske rammer for professionsudøvelsen. Socialrådgiverne og DS kan fortælle om en række organisatoriske forhold, hvor der i dag er videnshuller, og hvor vi antager at øget vidensbasering vil give bedre resultater i praksis. Skabelsen af sådan ny viden bør ske i et samarbejde imellem praksis og vidensinstitutioner, og DS kan via sin strategi i f.t. vidensdagsordenen gøre sig til en interessant alliancepartner for relevante vidensinstitutioner.

Følgende knytter sig til indsatsområdet Infrastruktur:

DS ser et behov for at dagsordensætte transferproblemet, hvordan der skabes bro mellem videnskabere (forskningen) og vidensbrugerne (praktikere) så informationen glider nemt fra den ene til den anden, begge veje. Forskningsinstitutionerne producerer viden, men faciliterer ikke forandring. DS kan her påtage sig en rolle, og sikre at forskningsaktørerne (SFI/Socialstyrelsen/UC'erne m.fl.) får en mere kvalificeret og succesfuld bro til praktikerne. Tværgående netværk i DS, som faggruppen af akademiske socialrådgivere og DS' ledersektion kan her få en nøglerolle.

DS ser i dag en mangel på viden på helt centrale praksisnære områder indenfor det sociale felt, bredt forstået. Disse videnshuller kan DS' medlemmer være med til at identificere, da vores medlemmer ved hvor skoen trykker. DS kan understøtte adgangen til praksis, og samtidig lægge vægt på at resultaterne skal kunne bruges af praksis. Medlemmerne kan beskrive hvilke problemer, der opstår for bestemte målgrupper – og hvor man ikke ved nok om hvilke indsatser der virker. Med andre ord, at efterspørge mere bottom-up viden, viden baseret på konkrete praksis-behov, som modspil til oplevelsen af at det i dag i høj grad politikere, ledere og forskermiljøerne selv, der generer efterspørgsel af viden.

Socialrådgiverne og DS kan spille en langt mere offensiv rolle i at stille krav om hvad der skal forskes i, men også til kvaliteten af den udførte forskning. Megen forskning på feltet er i dag ofte "pligt-evalueringer", som primært opfylder et krav knyttet til en given bevilling knyttet til projekter, særlige indsatser, etc. Midlerne til disse evalueringer er oftest ikke tilstrækkelige, hvilket betyder, at de sjældent er særlig godt designet eller metoden særlig veludført. Fokus bør være på prioriterede evalueringer/metoder, der kan bidrage til ny aktuel bedste viden, der kan deles med andre praktikere/implementeres i tilsvarende kontekster andre steder.

Vi kan se på måden at drive forskningen på, hvor man i dag laver måling af kvalitet ud fra antallet af artikler og citationer. Det betyder, at forskningen målrettes forskningsverdenen og andre forskere, i stedet for at målrettes praktikere. I stedet kan forskere og praktikere sættes sammen og forskningsrapporter indbefatte afsnit om brug af den nye viden i praksis.

Både socialrådgiverne og DS skal kunne beskrive hvordan vi arbejder i praksis i dag – det vil være naturligt for nogle praktikere, en udfordring for andre, og vil være en forudsætning for en dialog med vidensproducenter/forskningsinstitutioner om hvilke problemstillinger, der skal vides mere om.

Socialrådgivere med en akademisk overbygning, der arbejder i praksis kan få en rolle som brobyggere mellem praksis og forskning, og dermed gøre praksisviden interessant for forskerne – og vice versa, gøre forskningsviden interessant for praktikere.

DS kan være med til at gøre de forskellige vidensformer synlige og udvikle former for vidensbaseret faglig revision, hvor medlemmerne har tid og rum til lærende og vidensdelende faglig dialog, inklusiv forhandling af viden med plads til uenigheder og samtidig med det mål at nærme sig aktuelt bedste viden. Nogle steder vil det naturligt foregå i tværprofessionelle fora, andre steder kan det startes monofagligt med det mål at kvalificere til efterfølgende at gå ind i en tilsvarende dialog med andre faggrupper.

DS kan etablere en platform i DS, med mulighed for efterspørgsel, deling og dialog om ny viden medlemmerne i mellem. Det kunne være et fælles virtuelt forum, en videns-/forskningsspalte på nettet, i fagbladet, praktikereviews, vidensoversigter indenfor et område, oversigt over ny viden der implementeres i praksis, eller fortælling fra de socialrådgivere, der har været med i forskningsprojekter hvor ny viden efterfølgende er implementeret i praksis.

DS kan trække udvalgte faggrupper og/eller klubber tættere ind omkring vidensdagsordenen, hvor de får en mere aktiv rolle. Det kan indebære nye roller til faggruppebestyrelser, klubbestyrelser, TR, TR-suppleant eller andre ildsjæle på arbejdspladsen (DS 2022 udviklingsprojekter), fx et pilotprojekt om den interne infrastruktur, hvor udvalgte områder/faggrupper (der hvor nuværende struktur ikke er optimal) prøver ny form af, der kan tænkes sammen med behov ift. den eksterne infrastruktur (en Whistleblower-idé).

DS kan understøtte forsøg med vidensagenter aftalt i partnerskab med relevante vidensinstitutioner og udvalgte kommuner. Vidensagentens rolle skal være at facilitere dialogen om ny viden (forskningresultater, m.v.) og dennes implementering/inddragelse i praksis ved den pågældende

arbejdsplads, samt melde nye identificerede behov for viden tilbage til vidensinstitutionerne. Det kræver træning i at identificere aktuel bedste viden, og dernæst i at understøtte deling, inddragelse, vidensbevidsthed og -inspiration blandt kollegerne. Det er ledelsens ansvar at skabe tid og rum for dette arbejde. Det vil være udvalgte praktikere som gives rollen som vidensagent på den pågældende arbejdsplads. De kan være udvalgt af ledelse og/eller klubber; det kan være udpegede videnssocialrådgivere, en ildsjæl, TR eller TR-suppleant, der bliver vidensagent. Organiseringen kan inspireres af erfaringer fra andre fagområder, a la udviklingssygeplejersker. Forsøgene skal evalueres, og udrulning i større skala skal vurderes. Finansieringen kan baseres på en kommunal cost-benefit vurdering, og/eller via satspuljemidler eller fonde (fx Trygfonden).